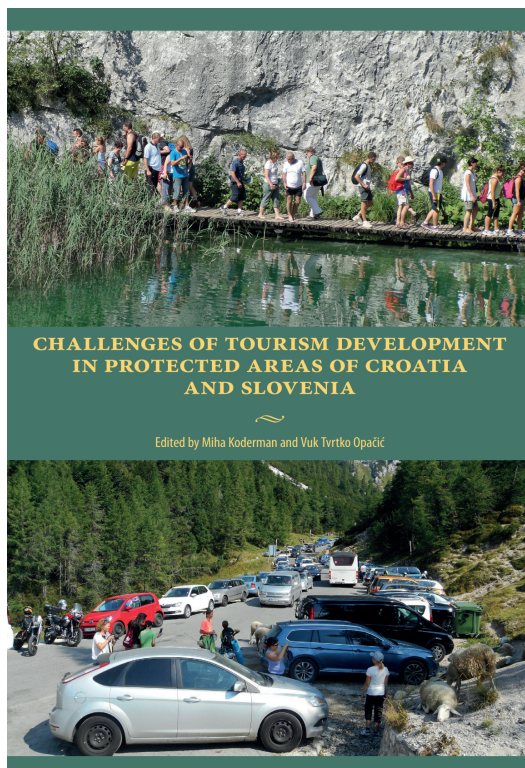

CHALLENGES OF TOURISM DEVELOPMENT IN PROTECTED AREAS OF CROATIA AND SLOVENIA

Miha Koderman, Vuk Tvrтко Opačić (urednika): Challenges of tourism development in protected areas of Croatia and Slovenia. Koper, Založba Univerze na Primorskem; Zagreb, Hrvatsko geografsko društvo, 2020, 262 str.

V letu 2020 je izšla znanstvena monografija z naslovom Challenges of tourism development in protected areas of Croatia and Slovenia. Njena urednika sta Miha Koderman in Vuk Tvrтко Opačić, izdala pa sta jo Založba Univerze na Primorskem in Hrvatsko geografsko društvo. Monografija predstavlja raziskovalne rezultate sodelovanja med Oddelkom za geografijo Univerze na Primorskem in Oddelka za geografijo zagrebške univerze. Nastala je v okviru bilateralnega raziskovalnega projekta Primerjalna analiza prostorskega razvoja turizma na zavarovanih območjih Hrvaške in Slovenije, ki je potekal v letih 2018 in 2019.

Monografija obravnava problematiko razvoja turizma na zavarovanih območjih v Sloveniji in Hrvaški. V obeh državah je turizem pomembna dejavnost, nezanemarljiv

del turističnih tokov pa je povezan tudi z obiskom zavarovanih območij. Osnovni cilj monografije je primerjalna analiza prostorskega razvoja turizma na zavarovanih območjih v obeh državah. Ta tematika je še posebej aktualna zaradi dolgoročnega trenda naraščanja turističnega obiska, kar velja tudi za zavarovana območja. Rast obiska ima za posledico tudi povečevanje obremenitev, kar bi v primeru stopnjevanja negativnih vplivov lahko oteževalo nadaljnje sobivanje turizma in varovalne funkcije zavarovanih območij.

Knjiga vsebuje 11 poglavij, pri pripravi katerih je sodelovalo 14 avtorjev, slovenskih in hrvaških strokovnjakov z različnih področij, med katerimi prevladujejo geografi. Tako so pri pripravi posameznih poglavij sodelovali Valentina Brečko Grubar, Slaven Gašparović, Igor Jurinčič, Simon Kerma, Miha Koderman, Nataša Kolega, Gregor Kovačič, Bojana Lipej, Lovrenc Lipej, Izidora Marković Vukadin, Vuk Tvrтко Opačić, Petra Radeljak Kaufmann, Romina Rodela in Ivan Šulc.

Prvo poglavje bralca uvede v obravnavano tematiko s predstavitvijo bolj splošne podobe turizma na zavarovanih območjih v Hrvaški in Sloveniji in posebnosti tega turizma ter predstavi kategorije zavarovanih območij v obeh državah in kategorije IUCN (Svetovne zveze za varstvo narave). Kljub neposredni prostorski bližini so med obema državama precejšnje razlike v značilnostih turističnega obiska ter v zakonskih okvirih, znotraj katerih se odvijata varstvo narave in prostočasni obisk. Drugo poglavje se osredotoča na prometno dostopnost hrvaških zavarovanih območij ter njeno povezavo s turističnimi tokovi. Dostopnost sodi med ključne dejavnike, ki vplivajo na obseg in značilnosti turističnega obiska, kar se je pokazalo tudi v tem primeru. V nadaljevanju so v sedmih poglavjih obravnavani primeri posameznih zavarovanih območij (Krka, Mljet, zavarovana območja Slovenske Istre, Kraški rob, Sviščaki, Škocjanski zatok, Škocjanske jame, Plitvička jezera). Njihov izbor je vsebinsko posrečen, saj so obravnavana območja, ki se po svojih značilnostih precej razlikujejo, kar omogoča obravnavo različnih vprašanj, ki so relevantna v povezavi s turizmom na zavarovanih območjih. V skladu z raznolikostjo obravnavanih območij so v središču pozornosti različne vsebine (npr. podeželski turizem, vpliv podnebnih sprememb, problematika sekundarnih počitniških bivališč, vprašanje nosilne zmogljivosti ...).

V zaključnem poglavju, ki predstavlja svojevrstno sintezo vsebin, obravnavanih v monografiji, je pozornost namenjena različnim upravljavskim pristopom in priporočilom za upravljanje zavarovanih območij z vidika turizma. Avtorji opozorijo na potencialno kontradiktorno vlogo turizma na zavarovanih območjih, saj turizem lahko predstavlja tako vir pozitivnih kot negativnih vplivov. Kljub številnim podobnostim med obema državama oziroma med sistemi upravljanja v obeh državah avtorji opozorijo na razlike v pristopih pri upravljanju, ki vplivajo tudi na razvitost turizma na zavarovanih območjih ter posledično na razlike v prisotnih oblikah turizma in različnih prostorskih vplivih.

Monografija ponuja poglobljen vpogled v razvoj turizma na zavarovanih območjih v obeh sosednjih državah ter s tem predstavlja pomembno in zelo dobrodošlo obogatitev strokovne literature. Čeprav so pri pripravi tega dela sodelovali različni avtorji, deluje

kot celota, saj se vsebine posameznih poglavij medsebojno dopolnjujejo in z več zornih kotov uspešno osvetljujejo obravnavano problematiko. Njena hkratna obravnava v obeh državah daje delu dodano vrednost in je vsebinsko utemeljena tako zaradi prostorske bližine in številnih povezav na področju turizma kot tudi zaradi skupne tradicije na področju varovanja narave oziroma zavarovanih območij še iz časa skupne jugoslovanske države. Monografija ponuja zanimivo, prepričljivo in tehtno branje, nadnacionalna perspektiva pa pomaga umestiti obravnavane primere v širši kontekst razvoja turizma na zavarovanih območjih. Slednje dodatno prispeva k temu, da je delo lahko zanimivo tudi za bralce iz drugih držav. Omeniti kaže še bogato in kakovostno slikovno gradivo (zemljevidi, grafikoni, fotografije ...), ki pripomore k nazornosti dela.

Zaradi aktualnosti obravnavanih vsebin in zasnove monografije je mogoče pričakovati, da bo našla širok krog bralcev, saj so vprašanja, ki se jih loteva, zanimiva tako za raziskovalce in študente z različnih strokovnih področij kot tudi vse tiste, ki se ukvarjajo z razvojem turizma in varstvom narave v različnih kontekstih in na različnih prostorskih ravneh. Dodatno prispeva k relevantnosti monografije dejstvo, da turistična razvojna politika v zadnjih letih namenja precejšnjo pozornost trajnostnemu razvoju ter varstvu okolja in narave. To postavlja v ospredje potrebo po podrobnejšem proučevanju s tem povezanih vprašanj, saj je dobro poznavanje in razumevanje te problematike nujno, če se želimo ogniti temu, da bi razvoj turizma negativno vplival na varstveno funkcijo zavarovanih območij in s tem dolgoročno ogrozil tudi svojo lastno prihodnost.

Dejan Cigale

ROUTLEDGE INTERNATIONAL HANDBOOK OF RURAL STUDIES

Mark Shucksmith, David L. Brown (urednika): Routledge international handbook of rural studies. Abingdon, Routledge, 2019, XXIX, 697 strani.

Dejstvo je, da je v zadnjih petnajstih letih izšlo večje število monografij, ki naslavljajo sodobno podeželje. To nakazuje vitalnost in privlačnost tematike, saj so monografije izšle pri več založbah (Springer, Ashgate, Elsevier, Routledge, SAGE, Wiley-Blackwell, De Gruyter, založbe univerz itd.). Običajno se znanstvene monografije osredinjajo na določeno tematiko (na primer vloga turizma pri razvoju podeželja, učinki globalizacije na podeželje, gospodarska preobrazba podeželja, načrtovanje razvoja podeželja itn.). Izbrano tematiko je pogosto večja (mednarodna) skupina avtorjev raziskovala v sklopu projekta (npr. 7. okvirnega programa EU, Horizon 2020,